

Praktisk bruk av naturmangfoldloven ved behandling av skogsaker

VEILEDER

Veileder:	Praktisk bruk av naturmangfoldloven ved behandling av skog-saker
Avdeling:	Avdeling ressurs og areal
Dato:	23.9.2015
Ansvarlig:	Seksjon skog og kulturlandskap v/Per Gulbrand Solli Seksjon arealbruksutvikling v/Aud-Ingrid Krefting
Bidragstere:	Seksjon skog og kulturlandskap v/Anna Kristin Ulfarsdottir Seksjon arealbruksutvikling v/Berit Haga Vikanes
Rapport-nr.:	

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1 Bakgrunn og formål	4
2 Oversikt over regelverket	5
3 Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper	6
3.1 Naturmangfoldloven §§ 4, 5 og 6 – forvaltningsmål og generell aktsomhetsplikt	6
3.2 Naturmangfoldloven § 7 – prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12	7
3.3 Naturmangfoldloven § 8 – kunnskapsgrunlaget	7
3.4 Naturmangfoldloven § 9 – føre-var-prinsippet.....	8
3.5 Naturmangfoldloven § 10 – økosystemtilnærming og samlet belastning	9
3.6 Naturmangfoldloven § 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver	10
3.7 Naturmangfoldloven § 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.....	11
4 Søknadspliktige tiltak, tiltak med meldeplikt og lignende	13
4.1 Tiltak som krever vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.....	13
4.1.1 Søknad om planlegging og godkjenning av landbruksveier	13
4.1.1.1 Eksempel – søknad om bygging av landbruksvei.....	14
4.1.1.2 Eksempel – søknad om bygging av landbruksvei.....	14
4.1.2 Meldepliktig hogst etter markaforskriften	17
4.1.2.1 Eksempel – meldepliktig hogst etter markaforskriften	17
4.1.3 Søknads- og meldepliktig spredning av plantevernmidler	20
4.1.4 Treslagsskifte i edelløvskog.....	21
4.2 Tiltak som kan kreve vurdering etter nml. §§ 8 – 12.....	21
4.2.1 Meldepliktig hogst etter skogbruksloven § 11	21
4.2.2 Skogreisning og treslagsskifte	22
4.2.3 Skogreisning på snaumark og skifte av treslag	23

4.2.4 Hogst i vernskog	23
5 Tilskuddstildeling etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter	25
5.1 Tilskuddstildeling som krever vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.....	25
5.1.1 Tilskudd til drift med taubane, hest o.a. – drift i vanskelig terreng.....	25
5.1.2 Tilskudd til miljøtiltak i skog	25
5.2 Tilskuddstildeling uten særskilt vurdering etter nml. §§ 8 – 12.....	26
5.2.1 Tilskudd til veibygging.....	26
5.2.2 Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	27
5.2.3 Tilskudd til skogkultur	27
6 Skogfond.....	29

1 Bakgrunn og formål

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven – nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Naturmangfoldloven legger til grunn at naturen skal tas vare på gjennom vern og bærekraftig bruk. Dette innebærer at loven inneholder regler om ulike former for vern av natur, samt alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk av natur. De alminnelige bestemmelsene om bærekraftig bruk i kapittel II sier hvordan dette skal skje i de enkelte beslutningene, og utgjør en felles retningslinje for hvordan naturmangfold skal beskrives og vurderes på tvers av lovverk. Naturmangfoldloven virker altså sammen med sektorregelverket, mens de enkelte beslutningene hjemles i sektorregelverket.

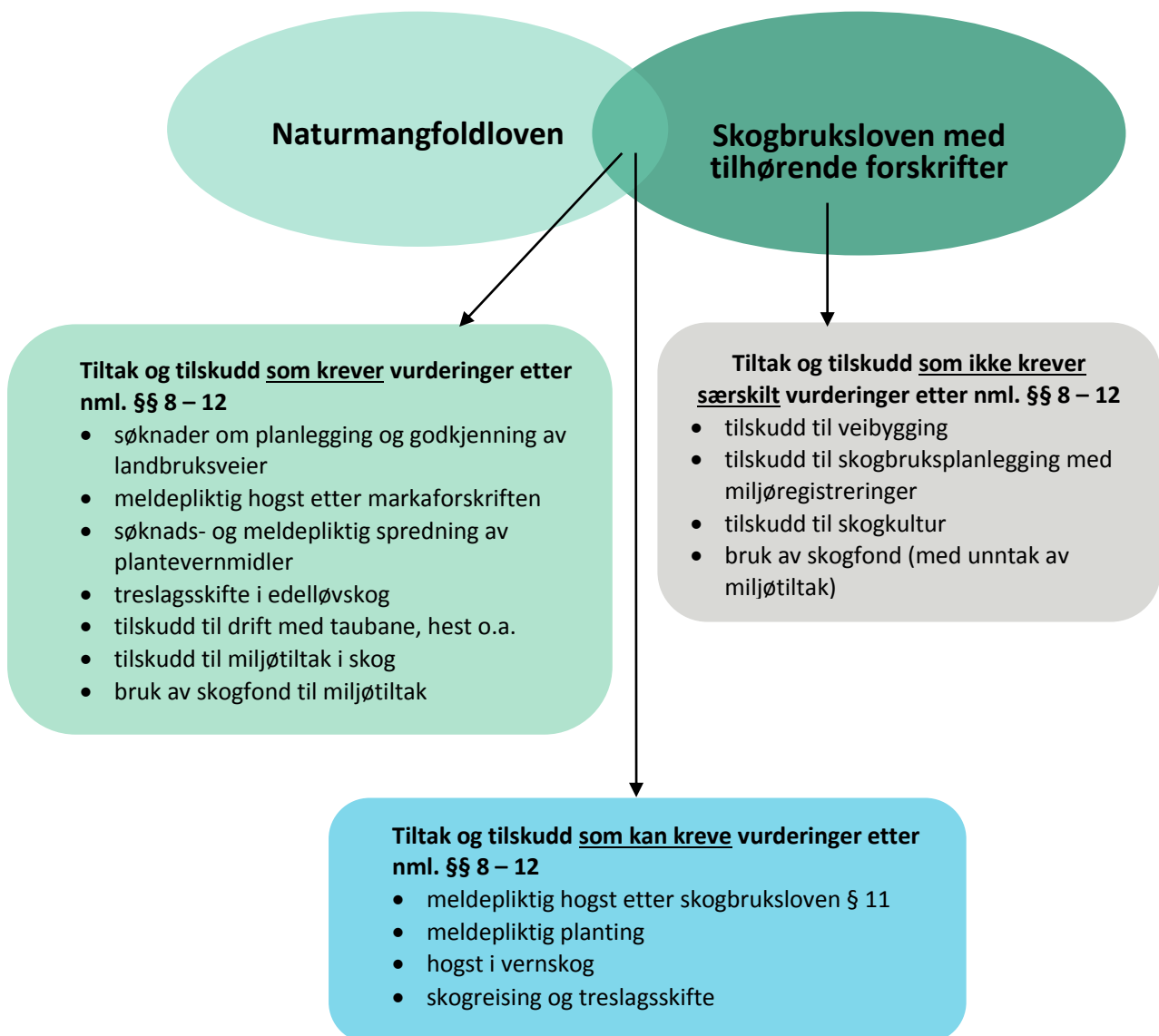
Denne veilederen er en innføring i praktisk bruk av naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper, §§ 8 – 12, i saker etter lov om skogbruk (skogbruksloven) med tilhørende forskrifter. Veilederen inneholder eksempler, og viser hvordan de miljørettslige prinsippene anvendes i saker etter dette sektorregelverket. Veilederen vil oppdateres når det er hensiktsmessig, eksempelvis ved regelverksendringer. Veilederen er utarbeidet på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet.

Veilederen er først og fremst rettet mot saksbehandlere i kommunen og andre forvaltningsnivå som fatter beslutninger etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter.

Klima- og miljødepartementet (KLD) utarbeidet i januar 2012 en generell veileder til naturmangfoldloven kapittel II. Veilederen er nå under revisjon. Det henvises til denne når det gjelder bakgrunnen for prinsippene. Landbruksdirektoratets veileder går ikke inn på behandling av saker etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål med tilhørende veileder. Det henvises her til KLDs veileder til forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

2 Oversikt over regelverket

Figuren nedenfor kan brukes som et verktøy for å finne ut om saker etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter også krever behandling etter nml. §§ 8 – 12. I så fall bør veilederens kapittel 3 om naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper leses sammen med omtalen av den enkelte sakstypen i kapittel 4, 5 og 6. Vi henviser også til KLDs veileder om naturmangfoldloven kapittel II.

3 Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper

3.1 Naturmangfoldloven §§ 4, 5 og 6 – forvaltningsmål og generell aktsomhetsplikt

I nml. §§ 4 og 5 er det fastsatt bestemmelser om forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer, og arter (se tekstboks under). Forvaltningen må ta hensyn til forvaltningsmålene ved beslutninger etter eget regelverk, samt ved utforming av regelverk og revisjon av disse. Videre vil bestemmelsene være til hinder for at det fattes beslutninger som gjør det umulig å nå målene, for eksempel ved at det treffes en beslutning som i praksis medfører at en art eller naturtype på sikt blir utryddet.

Selv om målene skal legges til grunn og vektlegges, vil de ikke alltid bli avgjørende i en sak. Andre samfunnshensyn kan veie tyngre. Den samlede forvaltningen av naturmangfoldet må imidlertid være i samsvar med naturmangfoldloven kapittel II.

Målene vil ha særlig betydning i vurderinger etter nml. §§ 8, 9 og 10 (kunnskapsgrunnlaget, føre-var prinsippet og samlet belastning). Forvaltningsmålene har også betydning for innholdet i nml. § 6 (aktsomhetsplikten). Se KLDs [veileder om naturmangfoldloven kapittel II](#) for mer informasjon om dette.

Naturmangfoldloven § 4: forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

Naturmangfoldloven § 5: forvaltningsmål for arter

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Forvaltningsmålet etter første ledd gjelder ikke for fremmede organismer.

Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

Naturmangfoldloven § 6: generell aktsomhetsplikt

Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.

3.2 Naturmangfoldloven § 7 – prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12

Naturmangfoldloven § 7

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et organ tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Bestemmelsen innebærer at de miljørettslige prinsippene skal vurderes som en del av saksbehandlingen etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter der beslutningene berører naturmangfold, jf. nml. §§ 3 første ledd bokstav i og 8. Hjemmelen for det enkelte vedtak eller beslutning vil fremdeles være skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Beslutninger som ikke endrer bruken eller medfører inngrep (og dermed ikke berører naturmangfold), vil som regel falle utenfor virkeområdet for nml. § 7.

Naturmangfoldloven § 7 sier at de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer for offentlig myndighetsutøving. Utøving av offentlig myndighet gjelder eksempelvis enkeltvedtak etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Prinsippene er gitt status som saksbehandlingsregler, og myndigheten skal dermed legge vekt på prinsippene både i saksforberedelsen og i den konkrete avveiningen. Prinsippene trenger ikke nødvendigvis være avgjørende for utfallet i en sak, da andre hensyn kan veie tyngre enn hensynet til naturmangfold. I skjønsmessige avgjørelser gjør forvaltningen en interesseavveining, ofte av både kryssende og motstridende hensyn.

Når man er inne på et område hvor de miljørettslige prinsippene har sitt virkeområde, skal det for det første gå frem av saksbehandlingen at nml. §§ 8 – 12 er vurdert. For det andre skal det gå frem hvordan de ulike prinsippene og hensynene er vurdert og vektlagt i saksbehandlingen. Hvilken vekt prinsippene blir tillagt, avhenger av naturmangfoldet og i hvilket omfang det vil bli berørt, veid opp mot andre samfunnshensyn i saken. Derfor vil vekten av prinsippene variere ut fra situasjonen i den enkelte sak.

I de tilfellene bestemmelsene kommer til anvendelse er det ikke tilstrekkelig kun å konstatere at *nml. §§ 8 – 12 er vurdert i saken*. Dette kan etter omstendighetene føre til at vedtaket blir ansett som ugyldig etter forvaltningsloven § 41.

I saker hvor kunnskapsgrunnlaget anses som oppfylt, jf. nml. § 8, naturmangfold i liten grad berøres, og det ikke kan påvises effekter på verdifullt naturmangfold av tiltaket, kan det være tilstrekkelig å slå fast i saksbehandlingen at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljørettslige prinsippene i nml. §§ 9 – 12.

3.3 Naturmangfoldloven § 8 – kunnskapsgrunnlaget

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Generelt vil det være slik at jo viktigere miljøverdier som blir berørt av et tiltak, desto grundigere bør beskrivelsen av disse være.

Naturmangfoldloven § 8 innebærer at forvaltningen må innhente og legge til grunn eksisterende kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter når det treffes

beslutninger som berører naturmangfold. Se KLDs veileder om naturmangfoldloven kapittel II for mer informasjon.

Naturmangfoldloven § 8

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Kravet til kunnskapsgrunnlaget vil som hovedregel være oppfylt dersom man tar i bruk eksisterende, tilgjengelig kunnskap. Dette kan være informasjon fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) kart over miljøregistreringer i skog (MiS), ulike kartlag i Miljødirektoratets naturbase, Artsdatabankens artskart, de norske rødlistene for arter og naturtyper, eller erfaringsbasert kunnskap, som lokal kjennskap til uregistrerte miljøverdier o.a. Forvaltningsmyndigheten har kjennskap til hvilke områder som er kartlagt.

I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregistreringer, skal det stilles krav til gjennomføring av de føre-var-tiltak som er nedfelt i Norsk PEFC Skogstandard

Ved tiltak i områder det er foretatt kartlegginger, der tiltaket ikke berører verdifullt naturmangfold, og en kjenner tiltakets virkning på naturmangfoldet, er det som regel tilstrekkelig å omtale i saksfremstillingen hvilke kunnskapskilder det er søkt i, dato for søket, og hvilke funn man har gjort, eller at man ikke har gjort noen funn. I den skjønnsmessige avveiningen av om et tiltak skal tillates eller ei, skal det deretter gå frem hvordan denne informasjonen er vektlagt i vurderingen.

Dersom kommunen, eksempelvis ved behandling av en søknad om bygging av landbruksvei, ser at veitraséen er lagt gjennom en MiS-figur, kan dette avhjelpes ved at traséen legges om. Hensynet til naturmangfoldet kan etter omstendighetene da være ivaretatt. Dersom veien berører andre registrerte miljøverdier, skal disse på vanlig måte omtales (hva, hvor, hvordan, viktighet, hvilken innvirkning veien vil ha på denne verdien), og hensynet til miljøverdiene må veies opp mot de andre hensynene som skal tas ved søknadsbehandlingen. Vurderingene etter nml. § 8, og hvordan prinsippet er vektlagt i den skjønnsmessige avveiningen, skal fremgå av kommunens saksbehandling. Tilsvarende gjelder for andre former for søknader, meldinger og beslutninger etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter, jf. gjennomgangen nedenfor.

3.4 Naturmangfoldloven § 9 – føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet har sitt kjerneområde der kunnskapsgrunnlaget anses for å være dårlig. Utgangspunktet er at forvaltningen skal bygge sine beslutninger på et så godt kunnskapsgrunnlag som mulig. Dersom en ikke kjenner konsekvensene av tiltaket på naturmangfoldet,

skal forvaltningen i sin skjønnsutøvelse legge vekt på dette prinsippet slik at beslutningen legger til rette for at vesentlig skade unngås.

Naturmangfoldloven § 9

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Når nml. § 9 vurderes i en sak, kan man stille seg følgende spørsmål:

- Vet vi nok om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og om hvilke virkninger det aktuelle tiltaket kan ha for disse?
- Er det sannsynlig at tiltaket vil medføre vesentlig, det vil si alvorlig eller irreversibel, skade på landskap, økosystemer, naturtyper og arter?

Dersom man anser kunnskapsgrunnet som tilstrekkelig, jf. nml. § 8, og en kjenner tiltakets virkning på naturmangfoldet, kan føre-var-prinsippet i § 9 omtales kort, og kvitteres ut i saksfremstillingen:

Etter vår vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Dersom man kommer frem til at det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap, eller at vesentlig skade er sannsynlig, kan forvaltningen legge til rette for at vesentlig skade unngås eksempelvis ved å stille vilkår etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter ved en tillatelse, delvis innvilge søknaden, eller avslå søknaden. Eventuelle vilkår må ligge innenfor rammen av hva det er åpnet for å stille krav om i skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Vilkårene skal grunnleggende, og ellers være saklige og formålstjenlige.

Forvaltningen er eksempelvis kjent med hvilke miljøverdier som er registrert på et areal i forbindelse med en hogstmelding etter markaforskriften. I disse tilfellene vil det neppe være vanskelig å forutse hvilke konsekvenser en hogst vil ha for naturmangfoldet, slik at føre-var-prinsippet ikke får anvendelse. Dette skal fremgå av forvaltningens saksbehandling.

3.5 Naturmangfoldloven § 10 – økosystemtilnærming og samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Naturmangfoldloven § 10 fører til at tiltakets effekt skal vurderes sammen med andre tidligere og fremtidige inngrep i samme område, jf. samlet belastning. Slike andre tiltak kan være foregående og kommende hogstmeldinger, bygging av landbruksveier eller tiltak som har vært, eller er, søknadspliktige etter eksempelvis plan- og bygningsloven.

En skal ikke ta med alle hypotetiske muligheter for at noe kan komme til å bli igangsatt eller omsøkt en eller annen gang i fremtiden i vurderingen etter nml. § 10. Det er med andre ord realistiske muligheter for påvirkning som skal inn i samlet-belastning-vurderingen.

Når forvaltningen vurderer nml. § 10, kan man stille seg følgende spørsmål:

- Hvilke eksisterende tiltak eller bruk utgjør en påvirkning på landskap, økosystemer, naturtyper og arter?
- Hvilke framtidige tiltak og bruk i landskapet eller økosystemet som man har oversikt over kan utgjøre en påvirkning på naturtyper og arter?
- Hva vil den samlede belastningen (effekten) av tiltaket være, det vil si summen av tidligere og eksisterende tiltak og bruk, og framtidige tiltak og bruk?
- Hva vet vi om situasjonen for det naturmangfoldet som berøres på kommunenivå, fylkesnivå og på landsbasis?
- Mangler vi kunnskap om virkningen (effekten) av tiltakets samlede belastning for landskap, økosystemer, naturtyper og arter?

Vurderingstemaet etter nml. § 10 er om dette tiltaket, sammen med andre tidligere og realistiske framtidige tiltak, samlet sett representerer at området, arter, naturtyper og økosystem blir for sterkt berørt, jf. forvaltningsmålene i nml. §§ 4 og 5. I så fall må dette på vanlig måte veies opp mot andre hensyn i saken, herunder enkelttiltakets betydning for søker.

Vurderingene etter nml. § 10 skal fremgå av forvaltningens saksbehandling. I de tilfellene forvaltningen mener at det ikke foreligger andre eksisterende eller framtidige tiltak som påvirker naturverdien, og dermed anser at prinsippet ikke gjør seg gjeldende, kan forvaltningen kvittere det ut i saksfremstillingen:

Vi kan ikke se at omsøkte (tiltak) vil medføre ekstra belastning for (området/arten/naturtypen/økosystem), jf. nml. § 10, på grunn av at...

I de tilfellene prinsippet gjør seg gjeldende må vurderingene, begrunnelsen, og hvordan prinsippet er vektlagt, omtales fyldigere, og som for de andre miljørettslige prinsippene fremgå av forvaltningens saksbehandling.

3.6 Naturmangfoldloven § 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Naturmangfoldloven § 11

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Bestemmelsen gjelder der tiltaket vil medføre skade på naturmangfoldet, og fastsetter et prinsipp om at kostnadene ved å hindre eller begrense miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Dette kan være kostnader knyttet til innhenting av mer kunnskap, forebyggende, avvergende eller avbøtende tiltak mot naturmangfoldet som følge av tiltaket. Det er verdt å merke seg at kostnadsdekningen ikke må fremstå som urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Dette betyr at ikke enhver miljøforringelse faller inn under prinsippet.

Dette er et prinsipp som for øvrig allerede er nedfelt i landbruksveiforskriften: I den grad det finnes alternativ fremføringstrasé for landbruksvei, kan det settes vilkår om å bygge denne eventuelt mer kostnadskrevenne traséen for å unngå skade på miljøverdier.

Når forvaltningen vurderer nml. § 11, kan man stille seg følgende spørsmål:

- Vil tiltaket medføre skade på naturmangfoldet?
- Hvor viktig er miljøkvaliteten?
- Er kunnskapsgrunnlaget om tiltakets effekt på naturmangfoldet tilstrekkelig, eller må det innhentes mer kunnskap, jf. nml. § 8?
- Finnes det forebyggende, avvergende eller avbøtende tiltak?
- Finnes det annen teknikk, lokalisering eller alternative driftsformer å utføre tiltaket på, jf. nml. § 12?
- Er det rimelig kostnadsomfang for tiltakshaver, sett ut i fra tiltakets art og skadens karakter?

Behovet for omtale, vurdering og vektning av nml. § 11 vil naturlig nok variere fra sak til sak. Dersom tiltaket ikke vil medføre skade på naturmangfoldet, er prinsippet mindre aktuelt, og kan kvitteres ut i saksfremstillingen.

Der tiltaket vil medføre skade på naturmangfoldet, skal det gå frem av saksbehandlingen at forvaltningen har vurdert om det er rimelig, ut fra tiltakets art og skadens karakter, at tiltakshaver pålegges å bære kostnadene ved å hindre eller begrense skaden på naturmangfoldet. Prinsippet blir mest relevant der det kan stilles vilkår i forbindelse med en tillatelse. Vilrårene skal hjemles i skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Vilrårene må ligge innenfor rammen av hva det er åpnet for å stille krav om i skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Vilrårene skal grunnngis, og ellers være saklige og formålstjenlige. Se eksempel på vurdering av dette under kapittel 4.1.2.1 – meldepliktig hogst etter markaforskriften.

3.7 Naturmangfoldloven § 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Naturmangfoldloven § 12

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, pålegger denne bestemmelsen forvaltningen en generell plikt til å ta utgangspunkt i den driftsmetoden, teknikken og lokaliseringen som gir de beste samfunnsmessige resultatene.

Dette prinsippet har vært forankret i skogbruksloven med tilhørende forskrifter også for naturmangfoldloven trådte i kraft. Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier (landbruksveiforskriften) hjemler for eksempel adgang til å stille vilkår om linjeføring, teknisk utforming og miljømessig tilpasning av veien. Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogsområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) (markaforskriften) hjemler også adgang til å stille vilkår eller gi retningslinjer for hvordan hogster skal gjennomføres etter markaforskriften. Det samme gjelder for pålagt meldepliktig hogst etter skogbruksloven § 11.

Prinsippet innebærer ikke at enhver forringelse av, eller skade på, naturmangfoldet fører til at en alternativ og fordyrende måte å gjennomføre tiltaket på er påkrevd. Dette vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Som for de øvrige miljørettslige prinsippene, skal vurderingene etter nml. § 12 og hvordan prinsippet er vektlagt i den skjønsmessige avveiningen, fremgå av forvaltningens saksbehandling.

I saker der det ikke finnes noe alternative måter å utføre omsøkte tiltak på, vil det være korrekt å konstatere at dette er den eneste måten å utføre tiltaket på. Så må forvaltningen i sin skjønsmessige avveining ta stilling til om tiltaket skal tillates eller ei, eventuelt med vilkår. De vilkårene som stilles i forbindelse med tillatelsen, skal hjemles i skogbruksloven med tilhørende forskrifter, og må ligge innenfor rammen av hva det er åpnet for å stille krav om i dette regelverket. Vilkårene skal grunngis, og ellers være saklige og formålstjenlige.

I saker der det finnes andre alternative måter å gjennomføre tiltaket på som er bedre for naturmangfoldet, må forvaltningen vurdere hvilken lokalisering, teknikk og driftsmetoder som kan aksepteres. Forvaltningen må så vurdere om det er rimelig å kreve dette, sett ut i fra tiltakets og skadens karakter. Her kan det eksempelvis legges vekt på tiltakshavers investerings- eller driftsbudsjett, og om tiltaket innebærer skader utover det som er vanlig i slike saker. Vurderingen beror på en samlet vurdering av alle typer bruk av naturmangfoldet, samt økonomiske forhold, både bedrifts-, privat- eller samfunnsøkonomiske.

4 Søknadspliktige tiltak, tiltak med meldeplikt og lignende

4.1 Tiltak som krever vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12

4.1.1 Søknad om planlegging og godkjenning av landbruksveier

Landbruksveiforskriften er hjemlet i skogbruksloven, og skal sikre at planlegging og bygging av veier for landbruksformål skjer på en måte som gir landbruksfaglige helhetsløsninger. Forskriften krever samtidig at det legges vekt på hensynet til miljøverdier knyttet til naturmiljø, landskap, kulturminner, friluftsliv og andre interesser som blir berørt av veiframføringen, jf. § 1-1. Kommunen har vedtaksmyndigheten etter landbruksveiforskriften, og fylkesmannen er klageinstans, jf. § 4-1. Landbruksveiforskriften er revidert, og trådte i kraft 1. juli 2015.

I søknadsprosessen skal Landbruksdirektoratets skjema SLF-902 brukes, hvor søker blant annet skal opplyse om kjente miljøverdier som kan tenkes å bli berørt av veibyggingen.

Nybygging og ombygging av landbruksveier m.m. krever tillatelse av kommunen jf. § 2-1. Dette innebærer offentlig myndighetsutøving, og en beslutning som berører naturmangfold, slik at nml. § 8 – 12 skal vurderes. En skal her vurdere påvirkningen på naturmangfoldet i selve veitraséen, med grøfter og veiskulder. Vurderingene av prinsippene skal komme til uttrykk i kommunens saksfremstilling og vedtak. Se kapittel 3.

Vurderingene av de miljørettslige prinsippene har en sammenheng med landbruksveiforskriften § 3-2, hvor det går frem at søknaden skal undergis både landbruksfaglige og miljøfaglige vurderinger. Det står videre i § 3-2 at det skal fremgå av vedtaket at det er gjort vurderinger i samsvar med nml. § 7. I vedtaket skal det dermed synliggjøres hvordan de ulike prinsippene og hensynene i nml. §§ 8-12 er vurdert og vektlagt i saksbehandlingen.

Etter landbruksveiforskriften § 3-3 kan det stilles vilkår ved en tillatelse til bygging. Ved vurderingen av hvilke vilkår som bør settes er spesielt nml. §§ 11 og 12 relevante. Eksempler på slike vilkår kan være krav til planleggerkompetanse, linjeføring, teknisk utforming, vedlikehold, miljømessige tilpasninger, og begrensning av motorisert ferdsel på veien. Vilkårene som eventuelt stilles, må ligge innenfor de formålene forskriften skal tjene, jf. § 1-1. Vilkårshjemmelen i landbruksveiforskriften er vid, og fanger opp eventuelle miljøhensyn som skal tas ved en søknadsbehandling.

Landbruksveiforskriften gjelder ikke for vedlikehold, punktutbedring, eller enkel opprusting av eksisterende landbruksvei som ikke medfører endring av veiklasse, jf. § 1-3 tredje ledd. Disse tiltakene er ikke søknadspliktige, og innebærer ingen offentlig myndighetsutøving. Tiltakene omfattes dermed ikke av nml. § 7, og prinsippene i nml. §§ 8 – 12 kommer ikke til anvendelse. Den generelle aktsomhetsplikten etter nml. § 6 gjelder for skogeier.

4.1.1.1 Eksempel – søknad om bygging av landbruksvei

I tekstboksene under gjennomgås en sak behandlet av et fylkesmannsembete som viser hvordan de miljørettslige prinsippene, og konsekvensene av dem, kan omtales forholdsvis kort i ”enkle” saker. Eksempellet omhandler bruk av naturmangfoldloven og den gamle landbruksveiforskriften.

I saksfremstillingen ble nml. § 8, og vurdering av kunnskapsgrunnet, omtalt på følgende måte:

§ 8 sier blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om naturmangfoldet samt effekten av påvirkningene. Det er gjort utsjekk i databaser i henhold til ”sjekklister for nml.”. Fylkesmannen mener å ha tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet i området og konsekvensene av tiltaket slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap.

Sjekklister som eksempelet henviser til, er sjekklister i KLDs veileder om naturmangfoldloven kapittel II.

I saksfremstillingen ble nml. § 10, og vurderingen av samlet belastning, omtalt slik:

Sett hen til lovens § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning på økosystemet. Kommunen kan ikke se at ombygging av vegen vil føre til at belastningen blir for stor for området.

I saksfremstillingen ble nml. §§ 9, 11 og 12, og vurderingen av disse, omtalt slik:

I henhold til § 12 skal skade på naturmangfoldet unngås eller begrenses ved å påse at driftsmetoder, teknikk og lokalisering ut fra en samlet vurdering av naturmangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater. Ombyggingen vil følge eksisterende veikorridor og medfører ikke skade på naturmangfoldet. Naturmangfoldloven §§ 9 og 11 vurderes som ikke relevante i denne sammenhengen.

I eksempelet ble det i vedtaket opplyst om at inngrepet skulle utføres på en minst mulig skjæmmende måte, og ellers at relevante, omforente og pålagte miljøhensyn skulle tas, jf. skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Dette er i og for seg overflødig, siden det følger direkte av nevnte regelverk.

4.1.1.2 Eksempel – søknad om bygging av landbruksvei

Eksempellet i tekstboksene på de neste sidene er også hentet fra en sak behandlet av et fylkesmannsembete. Saken har en lengre utredning, med grundigere drøftelser og avveininger, idet veitraséen kom i berøring med en bekkekløft som var en av fem registrerte bekkekløfter av nasjonal verdi i fylket. Det var videre sprik i faktaregistreringene som gjaldt avgrensningen av en nøkkelbiotop og den nevnte bekkekløfta. Fylkesmannen valgte derfor å innhente uttalelse fra den fagpersonen som hadde foretatt de ulike registreringene for bedre å kunne ta stilling

til søknaden. Fylkesmannen fattet vedtak fordi kommunen, som eier av skogen, var inhabil til å gjøre dette. Eksempelet omhandler bruk av naturmangfoldloven og den gamle landbruksveiforsktiften.

I saksfremstillingen ble nml. §§ 8 og 9, og vurdering av funn i ulike databaser, omtalt på følgende måte:

Det er gjort utsjekk i Artsdatabanken, Naturbase, Skog og landskaps databaser, NVE-verneplan for vassdrag, KF, NN kommuneskogers nøkkelbiotopregistreringer, Lokalitetsdatabase for skogområder samt uttalelser fra hørte parter.

Fylkesmannen er av tiltakshaver gjort oppmerksom på at bekkekløfta i ... inngår i eiendommens nøkkelbiotoper fra 2007, og at avgrensingen av nøkkelbiotopen følger nord-siden av den eksisterende veggen innover fram mot en bekkedal som kommer inn fra sør oppe ved Deler av denne er innlemmet i nøkkelbiotopen. Nøkkelbiotopregistreringene er utført av NN.

I Naturbase finnes registrering fra 2005 utført av NN hvor registreringen er gjort etter DNS håndbok nr 13 – "Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold". Her avgrenses bekkekløfta i forhold til veggen på en slik måte at langt på veg hele strekningen med unntak av en nedre parsell ligger utenfor avgrensingen. Bekkekløfta er i databasen vurdert til å være et nasjonalt og regionalt viktig naturelement.

Fylkesmannen er videre oppmerksom på at bekkekløfta i... er en av 5 registrerte bekkekløfter i fylket med nasjonal verdi. Kartet over bekkekløfta slik det framstilt i denne registreringen korresponderer ikke med kartet over nøkkelbiotopen eller det som presenteres i Naturbase, til tross for at det er NN som har gjennomført alle registreringene. I det sistnevnte kartet går grensen for bekkekløfta godt på sørsiden av ...vegen. NN, som har gjennomført alle de ovenfor nevnte registreringene i ..., skriver i e-post av 22.11.2011 til tiltakshaver, at ".....".

Fylkesmannen mener å ha tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet i området og konsekvensene av den omsøkte vegbyggingen slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Naturmangfoldloven § 9 vurderes derfor som ikke relevant i denne sammenhengen.

I saksfremstillingen ble nml. § 10, og vurderingen av samlet belastning, omtalt på følgende måte:

Sett hen til lovens § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet har eller vil bli utsatt for. Vegen ligger der i dag og er veldig godt kjørbær med lastetraktor, som vil være alternativet for tiltakshaver uten ombygging av veggen. Dette driftsalternativet kan erfaringsmessig føre til spordannelser i veggen som kan medføre at vann og jord i gitte situasjoner kan renne ned i bekkekløfta.

Sett hen til det, vil en bilveg økologisk være mindre belastende enn å bruke dagens trasé som traktorvei.

Bakgrunnen for dette er at det med bilveg, og mange nok og rett plasserte stikkrenner med stor nok diameter, vil være større mulighet for å ha bedre kontroll med overflatevannet enn ved avrenning i hjulspor. Lastebiltransport er dessuten vesentlig mer drivstofføkonomisk og ved det mindre miljøbelastende enn tilsvarende for lastetraktor.

Fylkesmannen kan derfor ikke se at ombygging av veggen vil føre til at belastningen blir for stor for området.

I saksfremstillingen ble nml. § 11, og drøfting av hvilke merkostnader det er rimelig at tiltakshaver dekker, omtalt slik:

I henhold til § 11 skal det vurderes om tiltakshaver kan pålegges å dekke kostnader for å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltaket og skadens karakter.

Fylkesmannen vurderer det som urimelig at tiltakshaver skal dekke kostnader ved løsninger som medfører så betydelige merkostnader som alternativene 1, 3 og 4 vil medføre, om de er praktisk gjennomførbare. Merkostnadene til alternativ 2 er innenfor det fylkesmannen mener det kan være rimelig at tiltakshaver dekker.

I saksfremstillingen ble nml. § 12, og vurderingen av de ulike trasé-alternativene veien kan legges i for å unngå og begrense skade på naturmiljøet, omtalt slik:

§ 12 tar høyde for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet ved å påse at driftsmetoder, teknikk og lokalisering ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater. Fylkesmannen vurderer merkostnadene ved det tiltakshaver har utredet i alternativene 1, 3 og 4 til å være så store at de økonomisk ikke er forsvarlig. Alternativ 2 er et mer realistisk alternativ.

I denne eksempelsaken ble det, ved tillatelse til bygging av veien, konkludert med at man etter en *samlet vurdering* av tiltaket fant flere positive enn negative sider for både skogbruk og miljø. Tiltakets miljøulemper kunne avhjelpest gjennom bruk av vilkår i tråd med det som ble kalt alternativ 2 i saksfremstillingen: Omlegging av veitrasé (så fremt ikke kartlegging fra biolog friga omsøkt trasé) og vilkår om hvilken retning breddeutvidelse på veien skulle skje.

4.1.2 Meldepliktig hogst etter markaforskriften

Markaforskriften gjelder blant annet for Oslomarka m.fl. Forskriften er hjemlet i skogbruksloven § 25, jf. § 13. Kommunen har vedtaksmyndigheten, og fylkesmannen er klageinstans, jf. § 8-3.

Markaforskriften § 4-3 fastsetter en meldeplikt for foryngelseshogst. Dette innebærer at skogeier, senest tre uker før foryngelseshogsten planlegges utført, plikter å melde fra om tiltaket til kommunen på Landbruksdirektoratets skjema SLF-900. Kommunens tilbakemelding må foreligge før hogsten kan igangsettes. Slik forskriften er utformet, fatter kommunen en skriftlig beslutning uansett utfall av behandlingen av meldingen, og er i realiteten en søknadsplikt.

Kommunen kan nekte hogst dersom den finner at hogsten kan medføre vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning. Kommunen kan også gi nærmere pålegg (sette vilkår) om hvordan hogsten skal gjennomføres av hensyn til de samme verdiene.

Den meldpliktige hogsten innebærer offentlig myndighetsutøving, og berører naturmangfold. Kommunen skal derfor vurdere de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8 - 12, jf. nml. § 7. Vurderingene av prinsippene skal komme til uttrykk i kommunens saksfremstilling og vedtak. Se kapittel 3. Hjemmelen for kommunens vedtak vil her, som ellers, være markaforskriften selv. Eventuelle vilkår ved tillatelsen må også ligge innenfor rammene av markaforskriften.

Markaforskriften § 2-2 gir skogeiere i markaområdet mulighet til å søke godkjenning av skogbruksplan, som i denne sammenhengen innebærer godkjenning av en flerårig hogstplan. De miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8 – 12 skal da vurderes når kommunen behandler denne søknaden. Foryngelseshogst som utføres i samsvar med godkjent plan, er da forhåndsgodkjent og derfor ikke meldepliktig. Kommunen kan stille vilkår i forbindelse med godkjenningen av skogbruksplanen. Eventuelle vilkår må også ligge innenfor rammene av markaforskriften.

Markaforskriften er under revisjon.

4.1.2.1 Eksempel – meldepliktig hogst etter markaforskriften

Dette eksempelet omhandler en klagesaksbehandling av et vedtak om meldepliktig hogst etter markaforskriften. I saken klagde en organisasjon på kommunens tillatelse til hogst, samt rekkevidden av vilkår kommunen hadde satt for tillatelsen. Klagen ble behandlet av Landbruks- og matdepartementet gjennom bruk av hjemmelen i skogbruksloven § 3. Sitatene fra saken i tekstboksene på de neste sidene illustrerer hvordan de miljørettslige prinsippene kan omsettes i praksis ved saksbehandlingen av hogstmeldinger.

I saksfremstillingen ble nml. § 8, og kravet til kunnskapsgrunnlaget, omtalt på følgende måte:

De spørsmål klager har stilt til kunnskapsgrunnlaget i hogstsaker medfører etter departementets oppfatning, mer omfattende krav til kunnskapsgrunnlag enn det som følger av naturmangfoldloven § 8 og lovens forarbeider. Landbruks- og matdepartementet legger til grunn at Miljøregistreringer i Skog (MiS) er kunnskap som er tilgjengelig for skogforvaltningen, utviklet på bakgrunn av omfattende forskningsinnsats for å identifisere livsmiljøer som er særlig viktige for rødlistearter. Slik informasjon sammen med informasjon fra artskart, naturbase og annen tilgjengelig informasjon om miljøverdier i skog skal legges til grunn som kunnskapsgrunnlag i hogstsaker etter markaforskriften, jf. naturmangfoldloven § 8.

Etter en gjennomgang av hva kommunen hadde funnet og lagt vekt på i sitt vedtak, konkluderte klageinstansen slik med hensyn til kunnskapsgrunnlaget i nml. § 8:

Departementet anser at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å oppfylle de krav som følger av naturmangfoldloven § 8. Undersøkelser med sikte på å skaffe mer informasjon enn det kommunen la til grunn for sin beslutning er derfor etter departementets oppfatning, ikke nødvendig i denne saken for å oppfylle kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8.

I saksfremstillingen ble nml. § 9, og behovet for å ta føre-var-hensyn, omtalt slik:

Er det tvil om virkningene av tiltaket, medfører bestemmelsen at forvaltningen gjennom vedtaket må ta sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Dette kan innebære at tiltaket nektes, eller at det fastsettes vilkår i tillatelsen som skal ta sikte på å hindre vesentlig skade. Spørsmålet er etter dette om det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkningene av hogsttiltaket, og i tilfelle det foreligger tvil om kommunen gjennom vedtaket har tatt sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.

Kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstilt, jf. omtalen over. Ved at kommunen har vektlagt at hogsten gjelder område uten registrerte funn av arter, naturtyper eller livsmiljøer for truede arter, mener departementet at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkningene hogsten vil ha for naturmiljøet i bestanden. I den grad det likevel kan reises spørsmål ved om dette er tilstrekkelig kunnskap, mener departementet at kommunen gjennom pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres, og ved at vedtaket ikke gir tillatelse til hogst i livsmiljøer, uansett har tatt sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Departementet mener derfor at § 9 er vurdert oa ivaretatt.

I saksfremstillingen ble nml. § 10, og vurderingen av den samlede belastningen for området, omtalt slik:

Jf. § 8 mener vi å ha god kjennskap til effekt/belastning hogsten har på de aktuelle feltene. Ettersom det er restriksjoner på flatestørrelser, og forpliktelser med tanke på foryngelsestiltak etter hogst, anser vi at økosystemet ikke vil gå tapt, men endres forbigående. Økosystemet med de artene som er der i dag, vil fortsatt være til stede i andre nærliggende områder, og vil kunne komme igjen med tiden da ny skog vokser opp og levevilkårene igjen vil bli tilsvarende som i dag.

Som departementet ovenfor har kommet til, tilsier informasjon fra kunnskapsgrunnlaget i saken at det planlagte hogsttiltaket ikke medfører risiko for skade på naturmangfoldet av betydning. Det er i MiS ikke registrert funn av noen livsmiljøer, heller ikke stående eller liggende død ved. Dette er også den informasjonen kommunen la til grunn for sitt opprinnelige vedtak. Kommunen har overfor departementet også opplyst at det ikke foreligger informasjon om tidligere gjennomførte eller andre planlagte arealinngrep enn hogst i de omsøkte bestandene eller i de omkringliggende teigene. Hogsttiltak har vært gjennomført, og er påregnelig også i framtiden.

Det er etter forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om bærekraftig skogbruk (heretter bærekraftforskriften) krav om at det er gjennomført miljøregistreringer før det gjennomføres skogbrukstiltak. Skogeier er pålagt å ikke hogge eller å tilpasse hogsten i biologisk viktige områder. Minst 5 % av det produktive skogarealet forvaltes som slike områder. Dette, ved siden av andre miljøhensyn som er pålagt etter samme forskrift, sammen med krav om å forynge skogarealet etter hogst, gjør at den omsøkte hogsten oppfattes som et akseptabelt uttak av en fornybar ressurs. På nåværende tidspunkt anses ikke den samlede belastningen å være for stor.

I saksfremstillingen ble nml. § 11, og vurderingen av om kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, omtalt slik:

Departementet kan ikke, ut fra det foreliggende kunnskapsgrunnlaget om miljøverdier i området, se at den omsøkte hogsten skal kunne medføre skade på naturmangfoldet av betydning, jf. også omtalen over om kunnskapsgrunnlaget i saken. Videre plikter skogeier etter skogbruksloven § 6 innen visse frister å sørge for tilfredsstillende forynging etter hogst. Når det gjelder eventuelle kjøreskader i forbindelse med drift, plikter skogeier etter § 5 i bærekraftforskriften å utbedre slike skader snarest mulig. Kostnader til dette dekkes av skogeier. Departementet mener derfor i likhet med kommunen at § 11 er ivaretatt.

I saksfremstillingen ble nml. § 12, og vurderingen av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, omtalt slik:

I skogbruksloven og i bærekraftforskriften er det bestemmelser som legger opp til en slik avveining. Resultatet av avveiningen kommer klart til uttrykk ved de mange krav som stilles til skogsdrift i Norge i dag, jf. bærekraftforskriften § 5.

I tillegg til de krav tiltakshaver må følge, skal tiltakshaver ved forynging av barskog tilstrebe et minimum på 10 % løvtrær. Som nevnt er det i godkjenningen gitt pålegg om buffer mot yngre hogstklasser. Kantsoner ivaretas, og øvrig omkringliggende skog består av både ung skog og gammelskog. Departementet mener at kommunen, i det handlingsrommet som er igjen når en ser bort fra bærekraftforskriften, har vurdert og vektlagt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Bestandsskogbruk med flatehogst er en faglig anerkjent hogstmetode for størstedelen av våre granskogdominerte bestander. Forebygging av hjulspor og markbeskyttelse er mindre aktuelt, ettersom skogeier plikter å utbedre kjøreskader, jf. bærekraftforskriften § 5. Departementet kan ikke se at det foreligger opplysninger i saken som tilsier at hogsttidspunkt bør vurderes. Departementet mener § 12 er ivaretatt gjennom bærekraftforskriften og ved kommunens pålegg i godkjenningen.

I vedtaket om å tillate hogst ble det blant annet satt vilkår om å spare furu, og at det skulle være en buffer mellom bestand i hogstklasse 2 der gjenveksten var mindre enn 2 meter. Flatevirkning skulle brytes opp ved å spare stormsterke trær og grupper, og det var kun gitt tillatelse til femti prosent uttak der arealet allerede var glissent.

4.1.3 Søknads- og meldepliktig spredning av plantevernmidler

Forskrift om spredning av plantevernmidler er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet med hjemmel i lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven). Mattilsynets søknads-skjemaer skal benyttes. Forskriften innehar generelle krav til spredning og regler om spredning fra luftfartøy.

Det er fastsatt søknadsplikt for spredning av plantevernmidler fra helikopter, jf. § 17, og for spredning på sprøytefelt i utmark som er 15 dekar eller større, jf. §22. Kommunen har fått vedtaksmyndighet delegert til seg, jf. §§ 18 og 22, mens Mattilsynet er klageinstans. Videre er det fastsatt meldeplikt for spredning av plantevernmidler med motorisert spredeutstyr på sprøytefelt i utmark som er mindre enn 15 dekar. Meldingen skal sendes kommunen innen 1. oktober samme år som spredningen er utført.

Instruks til kommune og fylkesmann om utøvelse av delegert myndighet etter plantevern-middelforskriften er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet med hjemmel i matloven og forskrift om plantevernmidler. Instruksen innehar regler om meldinger, søknad og vedtak. Etter § 9 skal kommunen sende søknad om spredning fra luftfartøy i kopi til fylkesmannens miljøvernavdeling, kommunelege, og dersom det er relevant, til reindriftsagronom. Eventuelle uttalelser skal sendes til kommunen, med kopi til søker. Uttalelser kan omfatte forslag om vilkår, justeringer, eller forslag om nekting av hele eller deler av oppdraget. Etter § 11 skal kommunen fatte vedtak innen 15. mars året etter at søknaden ble mottatt, og kopi av vedtaket skal sendes fylkesmannens miljøvernavdeling og Mattilsynet. Dersom kommunen anser at

melding om spredning av plantevernmidler på sprøytefelt i utmark på mindre enn 15 dekar er i strid med forskriftens bestemmelser, oversendes meldingen til Mattilsynet med begrunnelse.

Søknader og meldinger etter forskrift om spredning av plantevernmidler innebærer offentlig myndighetsutøvelse, og berører naturmangfold. Kommunen skal dermed vurdere de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8 – 12, jf. nml. § 7. Se kapittel 3. Ved behandling av søknader og meldinger vil det være sentralt å innhente kunnskap om hvordan det aktuelle plantevernmidlet påvirker naturmiljøet, jf. nml. § 8. Dette blant annet for å kunne vurdere om føre-var-prinsippet, nml. § 9, kommer til anvendelse. Kommunen må videre vurdere nml. §§ 10 – 12, og vise hvordan de ulike hensynene som skal tas er vektet i saksfremstilling og vedtak.

Kommunens avgjørelser om spredning i utmark skal, jf. forskriften § 22, ivareta hensyn til både folkehelse, miljø og næringsaktør, og det kan stilles vilkår for tillatelsen. For vedtak om spredning fra luftfartøy innehar Instruks til kommune og fylkesmann om utøvelse av delegert myndighet etter plantevernmiddelforskriften § 11 en rekke vilkår som skal gjengis i vedtaket, unntatt de som ikke passer i den enkelte sak.

Forskriftens søknads- og meldepliktsregler gir hjemmel til å ta slike hensyn som de miljørettslige prinsippene er rettet inn mot. Hjemmelen for å fatte vedtak om spredning er, som for de andre områdene omtalt i denne veilederen, selve forskriften med tilhørende retningslinjer.

Ved spredning av plantevernmidler i utmark med motorisert håndholdt og ryggbåret spredeutstyr kreves det ingen tillatelse, og innebærer dermed ingen offentlig myndighetsutøvelse som krever vurderinger etter nml. §§ 8 – 12.

4.1.4 Treslagsskifte i edelløvskog

Bærekraftforskriften § 5 åttende ledd sier at med unntak av skifte av treslag i eikeskog på lav og middels bonitet, kan skifte av treslag i edelløvskog bare skje etter godkjennelse fra kommunen. Skifte av treslag i edelløvskog krever således en godkjennelse fra forvaltningen, uavhengig av størrelsen på arealet.

Kommunens behandling av tiltaket innebærer offentlig myndighetsutøvelse. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven skal dermed vurderes. Kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 skal fremgå av saksfremstilling og vedtak. Se kapittel 3.

4.2 Tiltak som kan kreve vurdering etter nml. §§ 8 – 12

4.2.1 Meldepliktig hogst etter skogbruksloven § 11

Skogbruksloven § 11 gir skogbruksmyndigheten, i praksis kommunen, hjemmel til å pålegge skogeieren en meldeplikt for planer om hogst og for tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog. Selve vedtaket om å pålegge en skogeier meldeplikt er et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen, jf. § 21.

Ordinær hogst i skog er verken søknads- eller meldepliktig. Skogeier har en selvstendig plikt til å ha kjennskap til, og ta hensyn til, miljøverdiene i sin egen skog etter skogbruksloven § 4 og lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven) § 9. Den generelle aktsomhetsplikten etter nml. § 6

gjelder for skogeier. Bærekraftforskriften fastsetter videre plikt til å gjennomføre miljøregistreringer før det settes i gang skogbrukstiltak som hogst, jf. eksempel i kapittel 4.1.2.1. I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregistreringer, skal det stilles krav til gjennomføring av de føre-var-tiltak som er nedfelt i Norsk PEFC Skogstandard (tidligere Levende skog standard).

Idet selve pålegget om meldeplikt for planer om hogst og for tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog ikke berører naturmangfold, kommer ikke nml. § 7, og da heller ikke de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8 – 12, til anvendelse.

En årsak til at kommunen pålegger skogeieren meldeplikt kan være avdekking av hogster hvor det ikke har vært tatt tilstrekkelige miljøhensyn.

Når det først er gitt pålegg om meldeplikt, og skogeieren har planer om å hogge, må hun/han gi kommunen skriftlig melding om hogsten senest tre uker før den er planlagt satt i gang. Det meldte tiltaket kan settes i verk i samsvar med de reglene som ellers gjelder etter loven dersom:

- kommunen ikke har gitt svar innen tre uker etter å ha mottatt meldingen, eller
- kommunen ikke har gjort vedtak med hjemmel i skogbruksloven § 6 tredje ledd (brudd på foryngelsesplikten), § 8 andre ledd (hogst i strid med loven, reduserer eiendommens produksjonsgrunnlag, uheldige virkninger for miljøverdiene) eller forskrift i medhold av § 4 (bærekraftforskriften) eller § 7 (landbruksveiforskriften)

Meldepliktig hogst, pålagt i medhold av skogbruksloven § 11, er således en meldeplikt der en kan gå i gang med hogsten dersom en ikke hører noe innen tre uker. Dette i motsetning til meldeplikten etter markaforskriften, hvor det skal foreligge skriftlig tilbakemelding uavhengig av om tiltaket tillates gjennomført eller ei.

Meldepliktig hogst etter skogbruksloven pålegger forvaltningen (her kommunen) plikt til å ta stilling til meldingen fra skogeier. Når kommunen tar stilling til hogstmeldingen, og eksempelvis treffer vedtak om hogstnekt eller setter vilkår for hvordan hogsten skal utføres, jf. skogbruksloven § 8 andre ledd, innebærer dette offentlig myndighetsutøving. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven skal dermed vurderes. Kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 skal gå frem av saksfremstilling og vedtak. Se kapittel 3.

Når kommunen tar stilling til hogstmeldingen, og vurderer at det ikke er behov for å sette vilkår for hogstgjennomføringen eller nekte hogsten, er ikke kommunen pålagt å gi skriftlig tilbakemelding til skogeier. Det er ingen plikt til å dokumentere at prinsippene i nml. §§ 8 – 12 er vurdert, fordi det ikke er formkrav til beslutningen. I praksis vil dermed ikke kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 fremkomme skriftlig.

Den generelle aktsomhetsplikten i nml. § 6 omfatter alle; både private, foretak og det offentlige. Aktsomhetsplikten for det offentlige er nært knyttet til § 8, og stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfold, så langt det er rimelig, skal være basert på eksisterende og tilgjengelig vitenskaplig og erfaringsbasert kunnskap.

4.2.2 Skogreising og treslagsskifte

Planting er regulert gjennom bærekraftforskriften, hvor formålet er å fremme et bærekraftig skogbruk som sikrer miljøverdiene i skogen, aktiv foryngelse og oppbygging av ny skog, samt god helsetilstand i skogen, jf. skogbruksloven § 1. Bærekraftforskriften pålegger skogeier å forynge (naturlig foryngelse fra igjenværende skog og/eller planting) etter hogst, jf. §§ 6 og 7.

Slik ordinær planting etter hogst (i etablerte plantefelt) er ikke søknadspliktig, og innebærer ingen offentlig myndighetsutøving. Tiltaket omfattes dermed ikke av nml. § 7, og prinsippene i nml. §§ 8 – 12 kommer ikke til anvendelse. Andre plantetiltak, som er melde- og/eller søknadspliktige, blir omtalt i kap. 4.1.4 og 4.2.3.

Planting av utenlandske treslag er søknadspliktig og reguleres i forskrift om utsetting av utenlandske treslag. For mer informasjon se KLDs veileder til forskriften.

4.2.3 Skogreising på snaumark og skifte av treslag

Bærekraftforskriften § 5 tiende ledd sier at skogreising på snaumark og skifte av treslag på sammenhengende areal over 100 dekar krever melding til kommunen.

Dersom skogeier har meldt inn et slikt tiltak, og ikke har mottatt tilbakemelding fra kommunen innen tre uker, kan skogeier gå i gang med tiltaket. Dette innebærer, i likhet med det som går frem under kapittel 4.2.1, at bærekraftforskriften pålegger forvaltningen (her kommunen) plikt til å ta stilling til meldingen. Når kommunen tar stilling til meldingen, og eksempelvis treffer vedtak om å nekte gjennomføring av tiltaket eller gir vilkår for hvordan skogreising på snaumark/skifte av treslag skal utføres, innebærer dette offentlig myndighetsutøving. De miljøretslige prinsippene i naturmangfoldloven skal dermed vurderes. Kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 skal gå frem av saksfremstilling og vedtak. Se kapittel 3.

Når kommunen tar stilling til meldingen, og vurderer at det ikke er behov for å sette vilkår for skogreisingen på snaumark/skifte av treslag eller nekte tiltaket, er ikke kommunen pålagt å gi skriftlig tilbakemelding til skogeier. Det er dermed ingen plikt til å dokumentere at prinsippene i nml. §§ 8 – 12 er vurdert, fordi det ikke er formkrav til beslutningen. I praksis vil dermed ikke kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 fremkomme skriftlig.

Den generelle aktsomhetsplikten i nml. § 6 omfatter alle; både private, foretak og det offentlige. Aktsomhetsplikten for det offentlige er nært knyttet til § 8, og stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfold, så langt det er rimelig skal være basert på eksisterende og tilgjengelig vitenskaplig og erfaringsbasert kunnskap.

4.2.4 Hogst i vernskog

Skogbruksloven § 12 fastsetter at fylkesmannen kan gi forskrift om at skog skal være «vernskog» når skogen tjener som vern for annen skog eller gir vern mot naturskader. Det samme gjelder områder opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er sårbar og kan bli ødelagt ved feil skogbehandling (som for eksempel feilhogst). Forskriftene skal angi grenser for vernskogen og gi regler for forvaltningen av vernskogen. Det kan fastsettes regler om meldeplikt. Det er hovedsakelig de regionale forskriftene fastsatt av de tidligere fylkeslandbruksstyrene som fremdeles angir gjeldende forvaltningsregime for vernskoggrensener og forvaltning av vernskogen.

Vernskoggrensene ble i 2012 digitalisert og samlet i en nasjonal database: www.skogoglandskap.no/kart/Vernskog.

Dersom vernskogforskriften fastsetter meldeplikt for hogst, vil denne ha form av en meldeplikt der skogeier kan gå i gang med hogsten dersom hun/han ikke hører noe fra kommunen innen et gitt antall uker.

Meldepliktig hogst fastsatt i vernskogforskriftene pålegger forvaltningen (her kommunen) plikt til å ta stilling til meldingen. Når kommunen tar stilling til meldingen, og eksempelvis treffer vedtak om hogstnekt eller setter vilkår for hvordan hogsten skal utføres, jf. skogbruksloven § 12, innebærer dette offentlig myndighetsutøving. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven skal dermed vurderes. Kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 skal gå frem av saksfremstilling og vedtak. Se kapittel 3. Dette er tilsvarende praksis som ved behandling av saker om meldepliktig hogst etter skogbruksloven § 11, se kapittel 4.2.1.

Når kommunen tar stilling til hogstmeldingen, og vurderer at det ikke er behov for å sette vilkår for hogstgjennomføringen eller nekte hogsten, er ikke kommunen pålagt å gi skriftlig tilbakemelding til skogeier. Det er dermed ingen plikt til å dokumentere at prinsippene i nml. §§ 8 – 12 er vurdert, fordi det ikke er formkrav til beslutningen. I praksis vil dermed ikke kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 fremkomme skriftlig.

Den generelle aktsomhetsplikten i nml. § 6 omfatter alle; både private, foretak og det offentlige. Aktsomhetsplikten for det offentlige er nært knyttet til § 8, og stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfold, så langt det er rimelig skal være basert på eksisterende og tilgjengelig vitenskaplig og erfaringsbasert kunnskap.

5 Tilskuddstildeling etter skogbruksloven med tilhørende forskrifter

5.1 Tilskuddstildelinger som krever vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12

5.1.1 Tilskudd til drift med taubane, hest o.a. – drift i vanskelig terreng

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK-forskriften) § 7 hjemler tilskuddstildeling til utdrift av skogsvirke med taubane, hest o.a., såkalt tilskudd til drift i vanskelig terreng. Landbruksdirektoratets søknadsskjema SLF-916 skal benyttes. Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak, der vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål. Fylkesmannen har vedtaksmyndighet i disse sakene, jf. § 3, og Landbruksdirektoratet er klageinstans.

Tiltakene kan berøre områder hvor det potensielt kan være viktige biologiske verdier. Forskriften fastsetter at det kun kan gis tilskudd dersom det er foretatt registrering av miljøkvaliteter i området der tiltakene skal gjennomføres, iht. skogbruksloven, bærekraftforskriften og Norsk PEFC Skogstandard. I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregistreringer, skal det stilles krav til gjennomføring av de føre-var-tiltak som er nedfelt i Norsk PEFC Skogstandard.

Taubanedrifter gjennomføres i praksis ikke uten at tilskudd gis, og det er et begrenset antall søknader etter denne ordningen. Tilskuddsvedtaket har i noen tilfeller skjedd etterskuddsvis, dvs. etter at driften er gjennomført. Innføringen av naturmangfoldloven medfører et behov for å sikre lik saksbehandlingsrutine hos fylkesmennene for tildeling av tilskuddet. Dette innebærer at dersom det søkes om tilskudd, skal fylkesmennene gi tilsagn om tilskudd, eller forhåndsgodkjenne at tiltaket er tilskuddsberettiget, før driften starter opp. Dette medfører også at søknadsskjema SLF-916 skal revideres.

Fylkesmennes tilsagn om tilskudd, eller forhåndsgodkjennelse av at tiltaket er tilskuddsberettiget, er offentlig myndighetsutøvelse, og innebærer en beslutning som berører naturmangfold. Ved behandling av søknader om tilskudd eller forhåndsgodkjenning, skal nml. §§ 8 – 12 vurderes. Se kapittel 3. Vurderingene av de miljørettslige prinsippene skal komme til uttrykk i saksfremstillingen.

5.1.2 Tilskudd til miljøtiltak i skog

Hjemmelen for tilskudd til miljøtiltak i skog er NMSK-forskriften § 6. Landbruksdirektoratets søknadsskjema SLF-911 skal benyttes. Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak, der vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål. For tilskudd som gis etter denne bestemmelsen skal det inngås en avtale mellom skogeier og kommunen om hvilke plikter og restriksjoner tilskuddet forutsetter. Kommunen fatter vedtak i første instans, og fylkesmannen er klageinstans, jf. § 3. Formålet med tilskuddet er å støtte tiltak som ivaretar og videreutvikler miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner. Dette er for eksempel tilskudd som gis i forbindelse med at skogeier ikke tar ut hogst-

moden skog i nøkkelbiotoper, i forbindelse med skjøtselstiltak for å ivareta og utvikle miljøverdier, eller at en landbruksvei legges i en annen og mer kostnadskrevende trasé for å unngå skade på miljøverdier.

Etter nml. § 7 skal forvaltningen synliggjøre vurderinger og vektlegginger ut fra hensynet til naturmangfoldet. Denne begrunnelsesplikten gjelder alltid når naturmangfold berøres, også for vedtak som er positive for søkeren. Ettersom tilskudd til miljøtiltak i skog, som skjøtselstiltak, berører naturmangfold, og innebærer offentlig myndighetsutøving, skal forvaltningen gjøre vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 i behandlingen av søknad om tilskudd/avtale om plikter og restriksjoner. Se kapittel 3. Vurderingene av de miljørettslige prinsippene skal komme til uttrykk i saksfremstillingen.

Landbruksdirektoratets søknadsskjema SLF-911 skal revideres, blant annet for å tydeliggjøre kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12.

Tilskudd til miljøtiltak i skog har en klar miljøprofil. Dersom man anser kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig, jf. nml. § 8, og det er sannsynlig at tiltaket ikke vil medføre vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. nml. § 9, kan vurderingene etter nml. §§ 8 – 12 gjøres kort i saksfremstillingen til kommunen:

For alle saker som berører naturmangfold skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken. Når det gjelder kravet til kunnskapsgrunnlaget i § 8, anses det som oppfylt ettersom det er foretatt en utsjekk av registreringer i (...) i det aktuelle området den (dato). Der fremkommer (...). I og med at naturmangfold i liten grad berøres av tilskuddstildelingen etter forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 6, og det ikke kan påvises negative effekter av påfølgende tiltak på verdifullt naturmangfold, legger kommunen til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 – 12.

5.2 Tilskuddstildeling uten særskilt vurdering etter nml. §§ 8 – 12

5.2.1 Tilskudd til veibygging

Tilskudd til veibygging gis med hjemmel i NMSK-forskriften § 5. Landbruksdirektoratets søknadsskjema SLF-903 skal benyttes. Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak, der vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål. Fylkesmannen fatter vedtak i første instans, og Landbruksdirektoratet er klageinstans.

Ett av vilkårene for å kunne gi tilskudd er at veien det søkes tilskudd til er godkjent etter landbruksveiforskriften (se kapittel 4.1.1), eller etter lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Vurderinger av nml. §§ 8 – 12 er således gjort under behandling av selve veisøknaden etter landbruksveiforskriften, eller i byggesøknaden etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen må i sin tilskuddsbehandling av samme veitiltak vurdere om kommunens vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 er tilstrekkelige. Dersom vurderingene er tilstrekkelige er det da ikke nødvendig å gjøre nye vurderinger av nml. §§ 8 – 12 ved behandlingen av tilskuddssøknaden. Dette kan komme til uttrykk i saksfremstillingen på følgende måte:

Vi viser til vedtak om bygging av vei etter landbruksveiforskriften/plan- og bygningsloven, og de vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12 som er gjort der. Vi mener disse vurderingene er tilstrekkelige for vår behandling av denne tilskuddssøknaden.

Dersom fylkesmannen ikke finner de forutgående vurderingene etter nml. §§ 8 – 12 tilstrekkelige, må fylkesmannen i sin behandling av tilskuddssøknaden vurdere nml. §§ 8 – 12 på vanlig måte. Se kapittel 3.

5.2.2 Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Hjemmelen for tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer ligger i forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer. Fylkesmannen fatter vedtak i første instans, og Landbruksdirektoratet er klageinstans, jf. § 14. Formålet med tilskuddsordningen er å stimulere skogbruksplanlegging som et grunnleggende virkemiddel for å fremme et bærekraftig skogbruk med aktiv næringsmessig utnytting av skog- og utmarksressursene på kort og lang sikt, og slik at biologisk mangfold, landskap, friluftliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Tilskudd til miljøregistrering har en klar miljøprofil, der formålet nettopp er å skaffe oversikt over miljøverdiene for å kunne ta hensyn til disse ved utførelse av senere skogbrukstiltak. Tilskudd til skogregistrering endrer ikke bruken, og berører dermed ikke naturmangfold, jf. nml. § 7. Dette innebærer at det ikke skal gjøres vurderinger etter nml. §§ 8 – 12.

5.2.3 Tilskudd til skogkultur

Tilskudd til skogkultur gis i medhold av NMSK-forskriften § 4. Landbruksdirektoratets søknadsskjema SLF-909 skal benyttes. Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak, der vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål. Kommunen har vedtaksmyndighet i første instans, og fylkesmannen er klageinstans, jf. § 3. Formålet med tilskuddet er å stimulere til etablering og utvikling av kvalitetsskog, etter gjennomført hogst. Dette kan være tiltak som planting, ungskogpleie, tynning, markberedning, suppleringsgrøfting, gjødsling mv.

Kommunene utarbeider overordnede retningslinjer for hvordan tilskuddet skal prioriteres. Ordningen er i prinsippet rettighetsbasert så lenge det finnes tilgjengelige midler, med etterfølgende kontroll av det enkelte tiltak. Det kontrolleres da om tiltakene følger skogbrukslovens, bærekraftforskriftens og Norsk PEFC Skogstandards krav om å ta miljømessige hensyn ved utførelsen av tiltaket. Naturmangfoldloven § 6 pålegger videre skogeier en generell aktsomhetsplikt også ved utførelsen av disse tiltakene.

Skogkulturtiltakene meldepliktig spredning av plantevernmidler og planting av skog på nye arealer er søknadspliktige, og omtales hhv. i kapitlene 4.1.3 og 4.1.4. For de resterende skogkulturtiltakene, som ikke er søknadspliktige, skjer tilskuddsvedtaket etterskuddsvis.

I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) *Om lov om forvaltning av naturens mangfold* s. 102, fremgår det at de miljørettslige prinsippenes betydning vil være begrenset ved regelbundne vedtak som ikke gir rom for å trekke inn miljøhensyn, noe som særlig kan være tilfelle ved enkelte tilskuddsordninger.

Skogkulturtiltak gjennomføres på en allerede avvirket hogstflate, og tilskudd til skogkultur endrer ikke bruken av arealet, og berører dermed ikke naturmangfold, jf. nml. § 7. Det er et

stort antall søknader hvert år, og det er ikke rom for å trekke inn miljøhensyn ved tilskudds-tildelingen. De miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8 – 12 har dermed begrenset betydning for tildeling av tilskudd til skogkultur, jf. Ot. prp. 52.

Landbruksdirektoratets søknadsskjema SLF-909 skal revideres, blant annet for å synliggjøre kravene i gjeldende regelverk for ivaretagelse av miljøverdier.

6 Skogfond

Forskrift om skogfond o.a. har til formål å sikre finansiering av en bærekraftig forvaltning av skogressurser. Dette skjer gjennom skogeierens plikt til å sette av midler til skogfond, jf. § 5. Bruk av midlene som står på eiendommens skogfondskonto er dermed ikke et ordinært tilskudd, ettersom midlene stammer fra skogeierens inntektsbringende aktivitet på egen eiendom. Skogfondsmidlene er således skogeiers egne midler, og det er kun bruken av disse midlene som er styrt gjennom skogfondforskriften.

Utbetalingen skjer etterskuddsvis, dvs. etter at tiltakene er utført. Kommunen utbetaler midlene etter at dokumentasjon for at tiltaket er gjennomført er godkjent. Vedtak kan påklages til fylkesmannen. I noen tilfeller fattes det vedtak om bruk av skogfond og utbetaling av tilskudd etter NMSK-forskriften samtidig, særlig gjelder det formålet skogkultur. Det er likevel hensiktsmessig å omtale dette hver for seg.

Forskriften § 11 regulerer hvilke formål skogeieren kan bruke skogfondsmidler på:

- skogbruksplanlegging med miljøregistrering
- forsikring mot stormskader og brann på skog
- kompetansehevende tiltak
- grensemerking og nødvendige utgifter ved jordskifte i skog
- investeringer i bioenergitiltak
- merverdiavgift
- bygging, ombygging og opprusting av skogsveier o.a.
- vedlikehold av skogsbilveier
- skogkulturtiltak
- miljøtiltak

Bruk av skogfond til tiltak som skogbruksplanlegging med miljøregistreringer, forsikring av skog, kompetansehevende tiltak, grensemerking, investeringer i bioenergitiltak, merverdiavgift etc. er beslutninger som ikke endrer bruken, og berører dermed ikke naturmangfold. Disse beslutningene faller dermed utenfor virkeområdet til nml. § 7, og det skal ikke gjøres vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 ved utbetaling av skogfondsmidler til disse tiltakene.

Bruk av skogfond til tiltak som tidligere er vurdert etter nml. §§ 8–12 (bygging og ombygging av landbruksveier, skogkulturtiltakene meldepliktig spredning av plantevernmidler og planting av skog på nye arealer) trenger ikke å vurderes etter de miljørettslige prinsippene på nytt. Når det gjelder opprusting og vedlikehold av eksisterende landbruksveier, er dette tiltak som foregår på en allerede godkjent anlagt vei, og nml. §§ 8 – 12 skal ikke vurderes.

For bruk av skogfond på skogkulturtiltak, henvises det til kapittel 5.2.3 Beslutninger om utbetaling av skogfond til skogkulturtiltak (med unntak av meldepliktig spredning av plantevernmidler og planting av skog på nye arealer) endrer ikke bruken, og berører dermed ikke naturmangfold. Disse beslutningene faller dermed utenfor virkeområdet til nml. § 7, og det skal ikke gjøres vurderinger etter nml. §§ 8 – 12 ved utbetaling av skogfondsmidler til disse tiltakene.

For bruk av skogfond til miljøtiltak, henvises det til kapittel 5.1.2. Bruk av skogfond til miljøtiltak forekommer sjelden. Ved behandling av søknader om utbetaling av skogfond til miljøtiltak, skal kommunen vurdere nml. §§ 8 – 12. Se kapittel 3.

POSTADRESSE:
Postboks 8140 Dep, 0033 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 24 13 10 00
TELEFAKS: 24 13 10 05
E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

www.landbruksdirektoratet.no